I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2016 m. rugsėjo 20 d.

dėl nacionalinių produktyvumo tarybų įsteigimo

(2016/C 349/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį kartu su 121 straipsnio 2 dalimi ir 136 straipsniu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

(1) potencialus ekonomikos augimas euro zonoje ir visoje Sąjungoje nuo 2000 m. pastebimai sulėtėjo. Potencialaus gamybos apimties augimo lėtėjimo tendenciją visų pirma lemia nuolatinis bendro gamybos veiksnių produktyvumo indėlio mažėjimas. Nuo 2008 m. ekonomikos augimą dar labiau susilpnino tai, kad sumažėjo investicijų. Žvelgiant į ateitį, ekonomikos augimas galiausiai priklausys nuo produktyvumo didinimo. Produktyvumo didinimas yra daugialypis uždavinys, kuriam spręsti reikia gerai subalansuotos politikos, kuria visų pirma siekiama remti inovacijas, didinti gebėjimus, mažinti darbo ir produktų rinkų nelankstumą, taip pat sudaryti sąlygas geriau paskirstyti išteklius. Nors produktyvumo ir konkurencingumo rezultatus Sąjungoje reikia gerinti, pastarojo meto krizė parodė, kad valstybėse narėse, kurių valiuta yra euro (toliau – euro zonos valstybės narės), ypač gali susidaryti ir būti greitai pašalintas makroekonominis disbalansas, kuris gali išplisti į kitas euro zonos valstybes nares ir euro zonai nepriklausančias valstybes nares. Kai nėra lanksčių nominaliųjų valiutos kursų, joms reikia tinkamų koregavimo mechanizmų konkrečios šalies patiriamiems sukrėtimams įveikti. Produktyvumo ir konkurencingumo dinamika yra svarbi tiek makroekonominio disbalanso (pvz., prekybos ir einamosios sąskaitos deficito, sukauptų vidaus ir išorės įsipareigojimų) didėjimui, tiek jo koregavimui, taip pat veiksmingam prisitaikymui prie asimetrinių sukrėtimų. Politikos, kuri daro poveikį produktyvumo ir konkurencingumo dinamikai, tyrimai ir analizė turėtų tapti pagrindu pokyčiams, kurie atitiktų sklandaus ekonominės ir pinigų sąjungos veikimo tikslą;

(2) nors ši rekomendacija yra skirta euro zonos valstybėms narėms, euro zonai nepriklausančios valstybės narės taip pat skatinamos nustatyti arba įsteigti panašias įstaigas. euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms, pranešusioms apie savo ketinimą laikytis šios rekomendacijos, turėtų būti leidžiama tomis pačiomis sąlygomis visais aspektais dalyvauti su produktyvumo tarybomis susijusiame bendradarbiavime;

(3) Europos semestru, visų pirma makroekonominio disbalanso procedūra, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1176/2011 ([1]) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1174/2011 ([2]), nustatyta integruotos ekonominės politikos koordinavimo ir priežiūros sistema. Siekiant skatinti pažangą įgyvendinant struktūrines reformas, turėtų būti užtikrinama tvirta nacionalinė atsakomybė už šiuos esamus mechanizmus. Šiuo tikslu atrodo tikslinga nacionaliniu lygmeniu užtikrinti nepriklausomą analizę ir stiprinti politikos dialogą valstybėse narėse;

([1]) 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

([2]) 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1174/2011 dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniams makroekonominiams disbalansams naikinti euro zonoje (OL L 306, 2011 11 23, p. 8).

(4) nacionalinių produktyvumo tarybų, stebinčių raidą ir vadovaujančių nacionaliniams debatams produktyvumo ir konkurencingumo srityje, įsteigimas turėtų padėti didinti atsakomybę už būtiną politiką ir reformas nacionaliniu lygmeniu ir gerinti Sąjungos ekonominės politikos koordinavimo žinių bazę. Šios tarybos turėtų analizuoti produktyvumo ir konkurencingumo raidą, be kita ko, palyginus su pasauliniais konkurentais, atsižvelgdamos į nacionalinius ypatumus ir nustatytą praktiką;

(5) produktyvumo tarybų vykdomi diagnozavimas ir analizė apima visapusišką produktyvumo ir konkurencingumo sampratą. Jos turėtų atsižvelgti į ilgalaikius produktyvumą ir konkurencingumą, įskaitant inovacijas, skatinančius ir jiems palankias sąlygas sudarančius veiksnius ir gebėjimą pritraukti investicijas, įmones ir žmogiškąjį kapitalą, ir nagrinėti su sąnaudomis susijusius ir nesusijusius veiksnius, kurie gali turėti įtakos prekių ir paslaugų kainoms ir kokybei, be kita ko, palyginti su pasauliniais konkurentais trumpuoju laikotarpiu;

(6) be to, nepriklausoma politikos uždavinių aukštos kokybės ekonominė analizė didina politinių debatų skaidrumą. Nagrinėjant politikos uždavinius galėtų būti didinamas visų suinteresuotųjų subjektų informuotumas. Tai gali daryti teigiamą poveikį visuomenės paramai ir atsakomybei už būtinas reformas. Be to, jei tai numatyta jų nacionaliniuose įgaliojimuose ir tiek, kiek tai numatyta, produktyvumo tarybos galėtų įvertinti politikos pasirinkimų poveikį, aiškiai nurodydamos susijusius politikos kompromisus;

(7) produktyvumo tarybos turėtų turėti funkcinį savarankiškumą bet kurios valdžios institucijos, kuri atsako už produktyvumo ir konkurencingumo srities politikos rengimą ir įgyvendinimą valstybėje narėje arba Europos lygmeniu, atžvilgiu. Visų pirma jos turėtų galėti atlikti nepriklausomą savo veiklos srities analizę. Produktyvumo tarybų sudėtis, nors ir yra nacionalinės kompetencijos klausimas, turėtų būti nustatoma nešališkai, t. y. jos neturėtų reikšti vien tik arba daugiausia konkrečių suinteresuotųjų subjektų grupių nuomonės. Tokiais nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimais siekiama užtikrinti, kad produktyvumo taryboms būtų suteikti įgaliojimai parengti ekspertines analizes, suformuluotas atsižvelgiant į bendrus interesus;

(8) produktyvumo tarybų charakteristikos turėtų visapusiškai atitikti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 152 straipsnį, taip pat jomis turėtų būti atsižvelgiama į nacionalinę praktiką ir institucijas darbo užmokesčio nustatymo srityje. Pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 28 straipsnį produktyvumo tarybų veikla neturėtų daryti poveikio darbuotojų ir darbdavių arba atitinkamų jų organizacijų teisei atitinkamais lygmenimis derėtis dėl kolektyvinių sutarčių ir jas sudaryti arba imtis kolektyvinių veiksmų pagal Sąjungos teisę ir nacionalinės teisės aktus bei praktiką;

(9) produktyvumo tarybos turėtų palaikyti ryšius su kitų dalyvaujančių valstybių narių produktyvumo tarybomis, kad būtų keičiamasi nuomonėmis ir geriausia patirtimi, taip pat atsižvelgiama į platesnį euro zonos ir Sąjungos matmenį. Komisija galėtų sudaryti palankesnes sąlygas visų dalyvaujančių valstybių narių produktyvumo taryboms keistis nuomonėmis. Taip pat reikėtų rengti reguliarias produktyvumo tarybų ir Ekonominės politikos komiteto diskusijas pastarojo kompetencijai priklausančiais klausimais, įtraukiant atitinkamus nedalyvaujančių valstybių narių ekspertus;

(10) produktyvumo tarybos savo veiklą turėtų vykdyti nuolat. Savo atliekamas analizes jos turėtų padaryti viešai prieinamas ir skelbti metinę ataskaitą, kuri galėtų būti integruota į jau esamą ataskaitą. Tų tarybų teikiamomis nepriklausomomis ekspertinėmis žiniomis, be kita ko, išdėstytomis metinėse ataskaitose, valstybės narės ir Komisija galėtų naudotis įgyvendinant Europos semestrą ir makroekonominio disbalanso procedūrą;

(11) siekiant palengvinti keitimąsi nuomonėmis viršnacionaliniu lygmeniu, kiekvienoje valstybėje narėje turėtų būti viena nustatyta produktyvumo taryba. Svarbu remtis esamomis struktūromis, kad būtų išsaugota tai, kas jau veikia, ir kuo labiau sumažinti administracines išlaidas. Prireikus produktyvumo taryba galėtų būti grindžiama jau sukurta ir pripažįstama nacionaline struktūra, be kita ko, kiek tai susiję su suinteresuotųjų subjektų įtraukimu ir konsultavimusi su jais. Tačiau, kad galėtų tinkamai vykdyti savo veiklą, produktyvumo tarybos savo ruožtu galėtų pasikliauti įvairiomis atskiromis ir esamomis įstaigomis, jei jų atliekama analizė yra tokios pačios aukštos kokybės;

(12) šia rekomendacija nepakeičiamos priskirtos atsakomybės už Europos semestrą sritys, įskaitant konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir stebėseną arba makroekonominio disbalanso procedūros taikymą, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 1176/2011,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

I. **Tikslai ir taikymo sritis**

1. Šios rekomendacijos tikslas – nustatyti ar įsteigti nacionalines produktyvumo tarybas siekiant analizuoti tendencijas ir politiką produktyvumo ir konkurencingumo srityje, tokiu būdu prisidedant prie to, kad nacionaliniu lygmeniu būtų puoselėjamas savarankiškumas už būtinas reformas ir skatinama jas įgyvendinti, ir taip būtų skatinami tvarus ekonomikos augimas ir konvergencija.

2. Ši rekomendacija skirta euro zonos valstybėms narėms. euro zonai nepriklausančios valstybės narės taip pat raginamos nustatyti ar įsteigti panašias įstaigas.

3. Taikant šią rekomendaciją turėtų būti visapusiškai laikomasi SESV 152 straipsnio ir turėtų būti atsižvelgiama į nacionalinę praktiką ir institucijas darbo užmokesčio nustatymo srityje. Šia rekomendacija atsižvelgiama į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 28 straipsnį, taigi ja nedaromas poveikis teisei derėtis dėl kolektyvinių sutarčių, jas sudaryti ar įgyvendinti arba imtis kolektyvinių veiksmų laikantis nacionalinės teisės aktų ir praktikos.

II. **Produktyvumo tarybos**

4. Kiekvienoje valstybėje narėje turėtų būti produktyvumo taryba, kuriai būtų pavestos šios užduotys:

   a) produktyvumo ir konkurencingumo raidos atitinkamoje valstybėje narėje diagnozė ir analizė. Analizėje turėtų būti atsižvelgta į euro zonos ir Sąjungos aspektus ir nagrinėjami ilgalaikiai produktyvumą ir konkurencingumą skatinantys ir jiems sąlygas sudarantys veiksniai, įskaitant inovacijas, ir gebėjimą pritraukti investicijas, įmones ir žmogiškąjį kapitalą, ir nagrinėti su sąnaudomis susijusius ir nesusijusius veiksnius, kurie gali turėti įtakos prekių ir paslaugų kainoms ir kokybei, be kita ko, palyginti su pasauliniais konkurentais trumpuoju laikotarpiu. Analizė turėtų būti grindžiama skaidriais ir palyginamais rodikliais ir

   b) nepriklausoma politikos uždavinių produktyvumo ir konkurencingumo srityje analizė ir, jeigu tai numatyta jų nacionaliniuose įgaliojimuose ir tiek, kiek juose numatyta, politikos pasirinkimų poveikio vertinimas, aiškiai nurodant susijusius politikos kompromisus.

5. Kiekviena valstybė narė turėtų nustatyti vieną produktyvumo tarybą, kuri savo ruožtu galėtų pasikliauti įvairiomis esamomis įstaigomis arba tos įstaigos ją sudarytų.

6. Produktyvumo tarybos turėtų vykdyti savo veiklą nuolat. Jos turėtų viešai skelbti savo analizes ir skelbti metinę ataskaitą. Jos turėtų palaikyti ryšius su produktyvumo tarybomis euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse, kad būtų keičiamasi nuomonėmis ir geriausia patirtimi, prireikus rengiamos bendros analizės, taip pat atsižvelgiant į platesnį euro zonos ir Sąjungos matmenį. Komisija reguliariai keisis nuomonėmis su visomis dalyvaujančiomis produktyvumo tarybomis, be kita ko, faktų nustatymo misijų valstybėse narėse metu, ir galėtų sudaryti palankesnes sąlygas produktyvumo taryboms tarpusavyje keistis nuomonėmis.

III. **Produktyvumo tarybų apibūdinimas**

7. Produktyvumo tarybos turėtų turėti funkcinį savarankiškumą bet kurios valdžios institucijos, kuri atsako už produktyvumo ir konkurencingumo srities politikos rengimą ir įgyvendinimą valstybėje narėje arba Europos lygmeniu, atžvilgiu. Siekiant įvykdyti šios rekomendacijos nustatytas užduotis, jų veikla turėtų būti pagrįsta nacionalinėmis nuostatomis, užtikrinančiomis aukštą funkcinės autonomijos ir atskaitomybės lygį, įskaitant:

   a) pajėgumą viešai ir laiku komunikuoti;

   b) narių skyrimo procedūras, grindžiamas kandidatų patirtimi ir kompetencija;

   c) tinkamą prieigą prie informacijos, kad galėtų naudotis joms suteiktais įgaliojimais.

8. Produktyvumo tarybos turėtų būti objektyvios, neutralios ir visiškai nepriklausomos analizės ir turinio atžvilgiu. Jos gali konsultuoti atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, tačiau neturėtų perteikti tik arba daugiausia tam tikros suinteresuotųjų subjektų grupės nuomones ir interesus.

9. Produktyvumo tarybos turėtų gebėti atlikti aukštos kokybės, be kita ko, pripažįstamos akademinės bendruomenės, ekonomines ir statistines analizes. Analizę galėtų parengti esamos ir atskiros įstaigos, su sąlyga, kad ji būtų tokios pat aukštos kokybės.

IV. **Ryšys su Europos semestru**

10. Tų tarybų teikiamomis nepriklausomomis ekspertinėmis žiniomis, be kita ko, išdėstytomis metinėse ataskaitose, galėtų naudotis valstybės narės ir Komisija įgyvendinant Europos semestrą ir vykdant makroekonominio disbalanso procedūrą. Šia rekomendacija nekeičiamos priskirtos atsakomybės už Europos semestrą sritys, įskaitant konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir stebėseną arba makroekonominio disbalanso procedūros taikymą, kaip nustatyta pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011.

V. **Atskaitomybė ir skaidrumas**

11. Paprastai tų tarybų parengtos analizės turėtų būti skelbiamos viešai.

VI. **Baigiamosios nuostatos**

12. euro zonos valstybės narės raginamos įgyvendinti šioje rekomendacijoje išdėstytus principus ne vėliau kaip 2018 m. kovo 20 d.

13. Ne vėliau kaip 2019 m. kovo 20 d. Komisijos prašoma parengti pažangos ataskaitą, remiantis iš visų valstybių narių gauta atitinkama informacija apie šios rekomendacijos įgyvendinimą ir tinkamumą, taip pat dėl to, ar būtina priimti daugiau nuostatų. Prireikus kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas pritaikyti šią rekomendaciją.

Priimta Briuselyje 2016 m. rugsėjo 20 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

I. KORČOK